

Academic Focus

มกราคม 2561

สารบัญ

บทนำ 1

บททั่วไป 2

การเมืองการปกครอง 3

ความเป็นมาของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 7

หน่วยงานปราบปรามการทุจริต 9

โครงสร้างองค์กร 10

อำนาจหน้าที่ 11

การดำเนินงานขององค์กร 12

ความร่วมมือระหว่างประเทศ 12

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 12

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา 14

บรรณานุกรม 16

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th/library>

บรูไนดารุสซาลามกับการป้องกันและปราบปราม การทุจริต

บทนำ

ประเทศบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam) มีชื่อเป็นทางการว่า “รัฐบรูไนดารุสซาลาม” (State of Brunei Darussalam) หรือ “เนการา บรูไนดารุสซาลาม” (Negara Brunei Darussalam) แปลว่า ดินแดนแห่งความสุข หรือเรียกย่อ ๆ ว่า “บรูไน” (Brunei) มีรูปแบบการปกครองเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซซัดดีน วัตเดาะห์ (His Majesty Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) ทรงเป็นประมุขของประเทศ มีหน่วยการปกครองแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 1) เขตการปกครอง (District) หรือ Daerah ในภาษามลายู เป็นหน่วยการปกครองระดับล่างจากกระทรวง แบ่งออกเป็น 4 เขตการปกครอง ประกอบด้วย เขตการปกครองบรูไน-มูอารา (Brunei-Muara) เขตการปกครองเบอไลต์ (Belait) เขตการปกครองเต็มบูรง (Temburong) และเขตการปกครองตุดอง (Tutong) 2) เทศบาล (Municipality) หรือ perbandaran ในภาษามลายู อยู่ในระดับชั้นเดียวกับเขตการปกครอง (District/Daerah) เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เป็นเมืองหรือชุมชนเมืองการบริหารงานขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย 3) ตำบล (Ward) หรือ Mukim ในภาษามลายู เป็นหน่วยการปกครองระดับล่างต่อจากเขตการปกครอง มีกำนันเป็นผู้นำ และ 4) หมู่บ้าน (Village) หรือ Kampung ในภาษามลายู เป็นหน่วยการปกครองระดับล่างสุด มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำ (ข้อมูลการเมืองการปกครองประเทศบรูไน, 2558)

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือการทุจริตและประพฤติมิชอบ ถือเป็นปัญหาสำคัญที่หลายประเทศประสบ ซึ่งมีขนาดและรูปแบบการคอร์รัปชันที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น การรับสินบนของข้าราชการ เพื่อช่วยเหลือพ่อค้าในการหลีกเลี่ยงภาษี การปกปิดทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการซื้อเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง สำหรับในส่วนของผู้กระทำผิด อาจเป็นการกระทำของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ หรืออาจมีเอกชนภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ผลกระทบของการคอร์รัปชัน อาจถือว่าได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศค่อนข้างมาก ดังนั้น ในการบริหารงานแต่ละประเทศได้ตระหนักถึงผลเสียที่เกิดขึ้น จึงรณรงค์ให้มีการป้องกันและขจัดปัญหาการคอร์รัปชันกันอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

สำหรับประเทศบรูไนดารุสซาลามก็ประสบปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเช่นเดียวกัน ในปี 2525 รัฐบาลสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดาละห์ (His Majesty Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) ได้บังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ป้องกันการทุจริต) (the Emergency (Prevention of Corruption) Act) รวมทั้งได้มีการจัดตั้งองค์กรพิเศษ ที่เรียกว่า “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ขึ้น เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2525 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นับตั้งแต่ก่อตั้งมา ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีภาพลักษณ์ความโปร่งใสล่าสุดเมื่อปี 2559 โดยมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน Corruption Perception Index (CPI) เท่ากับ 58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 อยู่ในลำดับ 41 จาก 176 ประเทศ และเป็นอันดับ 2 ของอาเซียนต่อจากประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาว่าเหตุใดประเทศบรูไนดารุสซาลามสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้เป็นอย่างดี

บททั่วไป

ประเทศบรูไนดารุสซาลามตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือบนเกาะบอร์เนียว ในทะเลจีนใต้ มีพื้นที่ 5,765 ตารางกิโลเมตร (เป็นพื้นดิน 5,265 ตารางกิโลเมตร และเป็นพื้นน้ำ 500 ตารางกิโลเมตร) โดยมีอาณาเขตติดกับพรมแดนประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย 266 กิโลเมตร มีความยาวชายฝั่งทะเล 161 กิโลเมตร โดยมีเมือง “บันดาร์เสรีเบกาวัน” (Bandar Seri Begawan) เป็นเมืองหลวง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งค่อย ๆ ชันขึ้น เป็นภูเขาทางฝั่งตะวันออก ทางทิศตะวันตกเป็นภูเขาต่ำ ๆ โดยมีสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปค่อนข้างร้อนชื้น มีปริมาณฝนตกค่อนข้างมาก อุณหภูมิเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส และมีประชากรประมาณ 438,959 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 28 ธันวาคม 2560) (Brunei Darussalam Population, 2017) โดยประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จะมีเชื้อชาติมาเลย์เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.7 เชื้อชาติจีน ร้อยละ 10.3 ชนเผ่าพื้นเมือง ร้อยละ 3.4 อื่นๆ ร้อยละ 20.6 ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 78.8 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 7.8 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 8.7 และอื่น ๆ (ความเชื่อของคนพื้นเมือง) ร้อยละ 4.7 โดยมีภาษาราชการ คือ ภาษามาเลย์ (Malay หรือ Bahasa Melayu) และภาษาอื่น ๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน (ข้อมูลทั่วไป, 2560)

การเมืองการปกครอง

ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีรูปแบบการปกครองเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดาละห์ (His Majesty Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) ทรงเป็นประมุขของประเทศ ตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2510 (ค.ศ. 1967) ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ทรงดำรงฐานะประมุขแห่งรัฐ ประมุขแห่งศาสนาอิสลาม และจอมทัพแห่งบรูไน ในการบริหารประเทศ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วย รัฐบาลใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร โดยผูกพันความรับผิดชอบต่อพระองค์ รวมทั้งถวายความช่วยเหลือและถวายคำแนะนำเกี่ยวกับงานบริหารของพระองค์ด้านนิติบัญญัติ (ประวัติและข้อมูลรัฐบาลบรูไนฯ โดยย่อ, 2559)

ความเป็นมาของการเมืองการปกครองของประเทศบรูไนดารุสซาลาม (การเมืองการปกครอง, 2560) มีดังต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญฉบับวันที่ 1 มกราคม 2527 กำหนดให้สมเด็จพระราชาธิบดีทรงเป็นอธิปัตย์ คือเป็นทั้งประมุขและนายกรัฐมนตรี สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ปัจจุบันยังทรงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังด้วย ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวบรูไนดารุสซาลาม เชื้อสายมาเลย์โดยกำเนิด และจะต้องนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่

2. จากการพยายามยึดอำนาจของพรรคประชาชนบอร์เนียว (Borneo People's Party) เมื่อปี 2505 ทำให้บทบาทของพรรคการเมืองได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก ปัจจุบันมีพรรคการเมืองที่ต้องตามกฎหมายเพียง 2 พรรค คือ 1) พรรคสมานฉันทแห่งชาติ (Parti Perpaduan Kebangsaan Brunei: PPKB) หรือ Brunei National United Party (แยกตัวออกมาจากพรรค Parti Kebangsaan Demokratic Brunei: PKDB เมื่อปี 2528) 2) พรรคปลุกจิตสำนึกของประชาชน (Parti Kesedaran Rakyat: PAKAR) (ข้อมูลบรูไนดารุสซาลาม Negara Brunei Darussalam, 2558) ซึ่ง 2 พรรคแทบไม่มีบทบาททางการเมืองมากนัก เนื่องจากถูกรัฐบาลควบคุมด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่น กฎหมาย Internal Security Act (ISA) ซึ่งห้ามชุมนุมทางการเมือง และอาจถูกถอดถอนจากการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองได้ ตลอดจนห้ามข้าราชการ ซึ่งมีจำนวนกว่าครึ่งของประชากรทั้งหมด เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ รัฐบาลเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีพรรคการเมือง เนื่องจากประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น หรือขอความช่วยเหลือจากข้าราชการของสมเด็จพระราชาธิบดีได้อยู่แล้ว

3. การเมืองเริ่มมีการเคลื่อนไหวที่สำคัญ เมื่อสมเด็จพระราชาธิบดีทรงประกาศ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 ให้ฟื้นฟูสภานิติบัญญัติขึ้นอีกครั้ง พร้อมกับทรงแต่งตั้งสมาชิกจำนวน 21 คน (รวมทั้งพระองค์เอง) สภาฯ เปิดสมัยการประชุม ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2547 และเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2547 สมเด็จพระราชาธิบดีได้ลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติต่าง ๆ และมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี 1959 (พ.ศ. 2502) ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติจำนวน 15 คน จากสมาชิกทั้งหมด 45 คน (สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบรูไนดารุสซาลาม จะทรงคัดเลือกสมาชิกจำนวน 30 คน) ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้น

ของกระบวนการสร้างประชาธิปไตยของบรูไนดารุสซาลาม พัฒนาการดังกล่าว ได้รับการตอบรับที่ดีจากต่างประเทศ นักวิชาการ รวมทั้งพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ยังเคลื่อนไหวอยู่

4. เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2548 สมเด็จพระราชาธิบดี ทรงประกาศปรับคณะรัฐมนตรีครั้งสำคัญในรอบ 22 ปี โดยทรงแต่งตั้งมกุฎราชกุมาร อัล มุห์ทาดี บิลลาห์ ให้ทรงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอาวุโสประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งบ่งชี้ถึงแนวทางการสืบทอดอำนาจในการบริหารประเทศในอนาคต นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งกระทรวงพลังงานขึ้นใหม่ เพื่อทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ด้านพลังงาน การปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่าง ๆ 4 กระทรวง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักธุรกิจที่มีความชำนาญ และผู้ที่ไม่ได้เป็นมุสลิม เข้าดำรงตำแหน่งสำคัญในคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก สะท้อนให้เห็นว่า สมเด็จพระราชาธิบดีบรูไนดารุสซาลาม ให้ความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจ ภาคพลังงาน รวมทั้งการพัฒนาประเทศ ให้เป็นมุสลิมสายกลางมากขึ้น เพื่อให้บรูไนดารุสซาลามเจริญทัดเทียมประเทศอื่น เพิ่มการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และสามารถแข่งขันได้มากขึ้นในบางภาคเศรษฐกิจ

ปัจจุบันประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีระบบรัฐสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพ โดยรัฐให้หลักประกันด้านการศึกษา การเคหะ และการรักษาพยาบาล และไม่มีภาษีเงินได้ ทำให้ประเทศบรูไนดารุสซาลามไม่ค่อยประสบปัญหาทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ปัญหาสังคมที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาระงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และปัญหาการว่างงาน ในด้านนโยบายต่างประเทศ จะมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การรักษาอธิปไตย อิสรภาพ และบูรณภาพแห่งดินแดน การสร้างความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และสังคม และการรักษาเอกลักษณ์ทางการเมือง วัฒนธรรม และศาสนา รวมทั้งส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง ความมีเสถียรภาพ และความรุ่งเรืองในระดับภูมิภาค และระดับโลก โดยใช้กลไกพหุภาคีทั้งในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง เสริมสร้างความมั่นคง และผลประโยชน์ทางการเมือง และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภูมิภาคอาเซียน (ซึ่งถือเป็นเสาหลักของนโยบายต่างประเทศ) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก การประชุมเอเชีย-ยุโรป กลุ่มประเทศเศรษฐกิจ อองค์การการประชุมอิสลาม และสหประชาชาติ ในระดับทวิภาคีพยายามเป็นมิตรกับนานาประเทศทั้งในด้านการค้า และการลงทุน เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และยังได้ร่วมเป็นพันธมิตรทางทหารกับประเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันประเทศ

หลักการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเคารพในอธิปไตย อิสรภาพ และบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศต่าง ๆ การยอมรับในสถานภาพที่เท่าเทียมกันของประเทศต่าง ๆ การไม่แทรกแซงในกิจการภายในซึ่งกันและกัน การแก้ไขข้อพิพาทด้วยสันติวิธี และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน การที่ประมุขของประเทศ ซึ่งเป็นผู้นำรัฐบาล เสด็จฯ เยือนประเทศต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง เพื่อสร้างบทบาทของบรูไนดารุสซาลามในเวทีระหว่างประเทศ ทำให้ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ ทั้งในและนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในระหว่างปี 2547-2548 สมเด็จพระราชาธิบดีเสด็จฯ เยือนต่างประเทศบ่อยครั้ง เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ และเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีนโยบายต่างประเทศที่ต้องการเป็นมิตรกับทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ

(ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศญี่ปุ่น) ประเทศในตะวันออกกลาง รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ บรูไนดารุสซาลามได้เสริมบทบาทของตน ในภูมิภาคมากขึ้น โดยได้ส่งกองกำลังเข้าสังเกตการณ์การหยุดยิงระหว่างรัฐบาลฟิลิปปินส์ และแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front- MILF) ในมินดาเนา และยังได้ร่วมใน peace-monitoring mission ในจังหวัดอาเยห์ด้วย

ในปี 2548 มุ่งเน้นการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศที่น่าเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนให้มากขึ้น โดยรัฐบาลคาดว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะยังคงมีความต้องการพลังงานมากขึ้น รวมทั้งจะเป็นทางเลือกที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะร่วมเป็นพันธมิตรในการสำรวจและพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ นอกเหนือจากประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย ขณะที่ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์เล็งเห็นว่า ประเทศบรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่น่าสนใจที่จะเป็นทางเลือกในการหาแหล่งพลังงานสำรองในอนาคต เพิ่มเติมจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียและประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซียในปัจจุบัน มีการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศแบบพหุภาคีนิยม (Multilateralism) โดยเฉพาะในการดำเนินการของประชาคมระหว่างประเทศภายใต้ “Millennium Goals” และมองว่าปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ในโลกปัจจุบัน มีความหลากหลายมากขึ้น และส่งผลกระทบในวงกว้าง ปัญหาที่เกิดในประเทศหนึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคง ความสงบสุข และความเจริญรุ่งเรืองของสังคมระหว่างประเทศนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกประเทศ (การเมืองการปกครอง, 2560)

โครงสร้างการบริหารงานของประเทศบรูไนดารุสซาลาม แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

ฝ่ายบริหาร

สุลต่านจะดำรงตำแหน่งทั้งประมุขของรัฐ และนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล โดยปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งทั้งสุลต่านและนายกรัฐมนตรี (Sultan and Prime Minister) คือ สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซซัดดีน วัดเดาะห์ (His Majesty Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ 29

นอกจากนี้ ยังมี Religious Council ซึ่งสุลต่านเป็นผู้แต่งตั้ง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับศาสนา สภองคมนตรี (Privy Council) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับการปกครองและรัฐธรรมนูญ ส่วน Council of Succession เป็นสภาที่จะตัดสินว่าใคร คือ ผู้สืบทอดตำแหน่งสุลต่านคนต่อไป (หากจำเป็น) ไม่มีการเลือกตั้งตำแหน่งสุลต่าน แต่จะเป็นการสืบทอดตามกฎมณเฑียรบาล

ฝ่ายนิติบัญญัติ

ตำแหน่งสุลต่านได้รับการแต่งตั้งจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สมาชิก 29 คน) เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2548 (ค.ศ. 2005) ต่อมามีการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบรูไนโดยตรงจากประชาชน เป็นครั้งสุดท้ายในเดือนมีนาคม 2505 (ค.ศ. 1962) หลังจากนั้นมา ได้เปลี่ยนมาเป็นระบบแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติบรูไนประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน 45 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสมเด็จพระราชาธิบดี 30 คน ส่วนสมาชิกนิติบัญญัติแห่งชาติอีก 15 คน เป็นผู้แทนจากเขตการปกครอง

ต่าง ๆ คือ เขตการปกครองบรูไน-มูอารา (Brunei-Muara) เขตการปกครองเบอไลต์ (Belait) เขตการปกครองเต็มบูรง (Temburong) และเขตการปกครองตุตง (Tutong) (ข้อมูลบรูไนดารุสซาลาม Negara Brunei Darussalam, 2558) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี มีสมัยประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถเสนอร่างกฎหมาย แต่ร่างกฎหมายฉบับนั้นจะมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อเมื่อสมเด็จพระราชาธิบดีทรงให้ความยินยอม โดยทรงลงพระปรมาภิไธยและทรงประทับตราแผ่นดิน (ประวัติและข้อมูลรัฐบาลบรูไนฯ โดยย่อ, 2559)

ฝ่ายตุลาการ

ประเทศบรูไนดารุสซาลาม เคยเป็นดินแดนในการปกครองของประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) แรกเริ่มจึงได้รับระบบกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) มาบังคับใช้ แต่ในปัจจุบันได้มีการใช้ระบบกฎหมายคู่ขนาน อันได้แก่ ระบบศาลยุติธรรม และระบบศาลชาร์อะฮ์ (Sharia Court)

โครงสร้างศาลของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ประกอบด้วย ศาลชั้นต้น ศาลสูง ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ในศาลชั้นต้น ประกอบด้วย ศาลแขวง ศาลเยาวชน และศาลคดีมโนสาระ โดยทุกศาลสามารถพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาได้ ไม่มีระบบลูกขุน ซึ่งมีผู้พิพากษา 1 คน เป็นผู้พิจารณาคดี ยกเว้นในคดีที่มีระวางโทษประหาร ซึ่งมีผู้พิพากษา 2 คน จากศาลอุทธรณ์ เป็นผู้พิจารณาคดี

คำร้องอุทธรณ์จากศาลแขวง จะได้รับการพิจารณาจากศาลอุทธรณ์ คำร้องอุทธรณ์คำตัดสินของศาลสูงและศาลอุทธรณ์ จะได้รับการพิจารณาจากศาลฎีกา อย่างไรก็ตาม การอุทธรณ์ในคดีแพ่งสามารถยื่นต่อคณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมขององคมนตรี ณ กรุงลอนดอนได้ ถ้าคู่ความทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันให้ยื่นต่อคณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมขององคมนตรีก่อนที่จะยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาของประเทศบรูไนดารุสซาลาม (ประเทศบรูไนดารุสซาลาม, ม.ป.ป.)

นอกจากนี้ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีการใช้กฎหมายอิสลาม ซึ่งขึ้นอยู่กับกรมกฎหมายอิสลาม กรมนี้มีหน่วยงานย่อยอีก 4 หน่วยงาน (ระบบกฎหมายของประเทศบรูไน, 2560) คือ

1. แผนกมุฟตี มีมุฟตีเป็นหัวหน้าสูงสุดด้านกิจกรรมศาสนาอิสลาม เป็นผู้ประกาศชี้ขาดหรือวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม ซึ่งปกติแล้วจะมีประเด็นสำคัญ ๆ ที่ถูกถามโดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล มุฟตีเป็นประธานคณะกรรมการศาล และประธานคณะกรรมการด้านกฎหมาย (Legal Committee) นอกจากนี้ มุฟตียังดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกของสภาศาสนาอิสลามอีกด้วย

2. แผนกหัวหน้าผู้พิพากษา (กอฎี) แผนกนี้มีผู้พิพากษาเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดูแลศาลศาสนา 2 แห่ง คือ 1) ศาลผู้พิพากษา มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินคดีความทั่วราชอาณาจักร 2) ศาลผู้พิพากษาประจำเขต มีอำนาจเฉพาะในเขตใดเขตหนึ่งเท่านั้น ฝ่ายนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสมรสและการหย่าร้างอีกด้วย

3. แผนกศาลศาสนา หรือศาลชาร์อะฮ์ (Sharia Court) มีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่สมเด็จพระราชาธิบดีในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการมุสลิม สภานี้มีคณะกรรมการที่เป็นหลักอยู่ 2 ฝ่าย คือ

1) คณะกรรมการกฎหมายที่มีหน้าที่พิทักษ์ (วินิจฉัย) ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม คำวินิจฉัยที่ได้ประกาศออกมาจะกลายเป็นกฎหมายทันที ซึ่งมุสลิมทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตาม

2) คณะกรรมการศาล เป็นศาลที่รับคำร้องหรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ และยังเป็นแหล่งอ้างอิงทางกฎหมายสำหรับคดีต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในราชอาณาจักร นอกจากนี้ แผนกศาลศาสนายังมีหน้าที่รับผิดชอบให้ความช่วยเหลือแก่คนจน คนทำงานเพื่อศาสนา รายได้หลักของแผนกศาลศาสนา นี้ ได้จากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากค่าปรับในศาลศาสนา หรือศาลชารีอะฮ์ (Sharia Court) กำไรจากธนาคารและชะกาต (ZAKAT) ประเภทต่าง ๆ (คำว่า “ชะกาต” แปลว่า การทำให้สะอาดบริสุทธิ์ (purification) และการเจริญเติบโต คือ ทานประจำปี หมายถึง ทรัพย์สินส่วนเกินจำนวนหนึ่ง ซึ่งมุสลิมต้องจ่ายให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับเมื่อครบรอบปี ถ้ามุสลิมคนใดมีทรัพย์สิน เงินทอง สินค้าที่เหลือในรอบปีแล้วไม่ทำการบริจาค ผู้นั้นก็เป็นผู้หนึ่งที่ทำผิดบัญญัติของอิสลาม และยังถือเป็นการผิดกฎหมายในบางประเทศที่ใช้กฎหมายอิสลาม อีกทั้ง “ชะกาต” เป็นหนึ่งในเสาหลักที่สำคัญของศาสนาอิสลาม คือ หลักปฏิบัติของอิสลาม (รูกอนอิหม่าม) มี 5 ประการ คือ การกล่าวปฏิญาณ การละหมาด การจ่ายชะกาต การถือศีลอด และการทำฮัจญ์ จะเห็นได้ว่า “ชะกาต” ถือเป็นหลักปฏิบัติในศาสนาอิสลามที่สำคัญรองลงมาจากกล่าวคำปฏิญาณ และการละหมาด (พื้นฐานเรื่องชะกาต (การบริจาคภาคบังคับ), ม.ป.ป.)

4. **แผนกสืบสวน** มีอำนาจหน้าที่ด้านการตรวจสอบ สืบสวนข้อเรียกร้อง และดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด มีเจ้าหน้าที่อยู่ทั่วประเทศมากกว่า 70 ท่าน

ความเป็นมาของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2525 (ค.ศ. 1982) รัฐบาลสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูฮิซซัดดิน วัดเดาะห์ (His Majesty Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) ได้บังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ป้องกันการทุจริต) (the Emergency (Prevention of Corruption) Act) โดยมีการจัดตั้งองค์กรพิเศษ ที่เรียกว่า “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2525 (ค.ศ. 1982) โดยมีภารกิจในการธำรงยึดถือหลักคุณธรรมในการให้บริการประชาชน และนำตัวบุคคลที่กระทำทุจริตเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ต่อมาในปี 2527 ได้มีการปรับเปลี่ยนมาใช้ “กฎหมายป้องกันการทุจริต” (Prevention of Corruption Act) (Background, 2015)

ในช่วงแรกของการก่อตั้ง “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) มีเจ้าหน้าที่จำนวนไม่มาก จะมีเพียงเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารในขณะนั้น ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการคนแรกของสำนักงาน ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่อาวุโสที่มาจากกองกำลังตำรวจแห่งชาติบรูไน (the Royal Brunei Police Force) โดยมีสำนักงานชั่วคราวตั้งอยู่ที่ the Diplomatic Services Office เมืองบันดาร์เสรีเบกาวัน (Bandar Seri Begawan) ต่อมาย้ายสำนักงานไปตั้งอยู่ที่ Block F5, Berakas, Old Airport Road เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2525 (ค.ศ. 1982) ต่อมาเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2530 (ค.ศ. 1987) “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ได้ย้ายไปอยู่ที่ชั้น 3 ของตึก RBA พลาซ่า ณ Jalan Sultan เมืองบันดาร์เสรีเบกาวัน (Bandar Seri

Begawan) ต่อมาเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2530 (ค.ศ. 1987) ได้เปิด “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) สาขาเพิ่มเติม คือ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) สาขา Kuala Belait ตั้งอยู่ที่ 88 Jalan Bendahar และต่อมาได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่ Simpang 3, Jalan Sungai Pandan เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2534 (ค.ศ. 1991) ด้วยจำนวนพนักงานและภารกิจที่เพิ่มมากขึ้น “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ จึงได้ย้ายกลับไปตั้งอยู่ที่เดิม คือ Berakas, Old Airport Road ตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2535 (ค.ศ. 1992) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (Background, 2015)

หากดูเรื่องภาพลักษณ์ความโปร่งใสของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ตั้งแต่ปี 2553-2559 จะมีดัชนี CPI หรือ Corruption Perception Index ดังตารางดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ตั้งแต่ปี 2553-2559 ดังต่อไปนี้

ตาราง ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ตั้งแต่ปี 2553-2559 (ค.ศ. 2010-2016)

ปี	คะแนน	จำนวนประเทศ	อันดับ
2553	5.50 (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	178	38
2554	5.20 (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	183	44
2555	55 (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	176	46
2556	60 (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	177	38
2557	- (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	175	N/A
2558	- (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	168	N/A
2559	58 (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	176	41

หมายเหตุ: N/A (not applicable) หมายถึง ไม่ปรากฏ

ที่มา: รวบรวมและเรียบเรียงจากเว็บไซต์ Transparency International เฉพาะประเทศบรูไนดารุสซาลาม

จะเห็นได้ว่า ประเทศบรูไนดารุสซาลามจัดการปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในระดับที่สูงมาก จึงทำให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (CPI) ของประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ในรอบ 7 ปี ตั้งแต่ปี 2553-2559 จะพบว่า อยู่ในลำดับไม่เกิน 50 ของโลก ซึ่งในปี 2559 ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (CPI) เท่ากับ 58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 อยู่ในลำดับ 41 จาก 176 ประเทศ จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาว่าเหตุใดประเทศบรูไนดารุสซาลาม จึงสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 1 “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB)

ที่มา: <http://www.bmr.gov.bn/Theme/Home.aspx>

หน่วยงานปราบปรามการทุจริต

หน่วยงานต่อต้านการทุจริตของประเทศบรูไนดารุสซาลาม เรียกว่า “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) โดยก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2525 (ค.ศ. 1982) ตามกฎหมายป้องกันการทุจริต (Prevention of Corruption Act) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2559, น. 38) ตามกฎหมายนี้ได้กำหนดความผิดฐานทุจริต บทลงโทษ และอำนาจในการบังคับใช้ไว้อย่างชัดเจน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สำหรับการควบคุมการทุจริตในประเทศ โดย “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 32) เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจหลักในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานทุจริต แต่ก็ยังมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดอาญาอื่น ๆ ที่พบในระหว่างการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานทุจริตด้วย ภายใต้กฎหมายดังกล่าว ยังให้อำนาจหน้าที่ในการป้องกันการทุจริต และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพิษภัยของการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อสู้กับการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2559, น. 38)

“สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) มีวิสัยทัศน์ (VISION) คือ “To Create A Corruption Free Nation” โดยมีพันธกิจ (MISSION) คือ “To be the lead agency in driving Brunei Darussalam as a country free from corruption” โดยมีภารกิจหลัก คือ “การเป็นผู้นำในการผลักดันให้ประเทศบรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่ปราศจากการทุจริต” และมีค่านิยมหลัก (Core Values) (Mission and Vision, 2015) ประกอบด้วย

- ปรัชญาพื้นฐาน Melayu Islam Berraja (MIB) (MIB philosophy based)
- ความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริต มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม (Loyal, Honest, Efficient and Impartial)
- คุณธรรม (Integrity)

- ความโปร่งใส (Transparency)
- ความรับผิดชอบ (Accountability)
- ความเคารพ (Respect)
- ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)
- ความเป็นผู้นำ (Leadership)
- การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

ภาพที่ 2 ตราสัญลักษณ์ของ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB)

ที่มา: <http://www.sea-pac.org>

โครงสร้างองค์กร

“สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) เป็นหน่วยงานที่มีอธิบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีโครงสร้าง (Organizational Structure, 2015) ดังต่อไปนี้

ผู้อำนวยการ (Director) กำกับ ดูแลในส่วนงานของเลขาธิการ (Directorate management secretariat) ส่วนตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และหน่วยงานบันทึกข้อมูล (Record Unit)

รองผู้อำนวยการ (Deputy Director) กำกับ ดูแล ใน 4 ส่วนงาน ดังต่อไปนี้

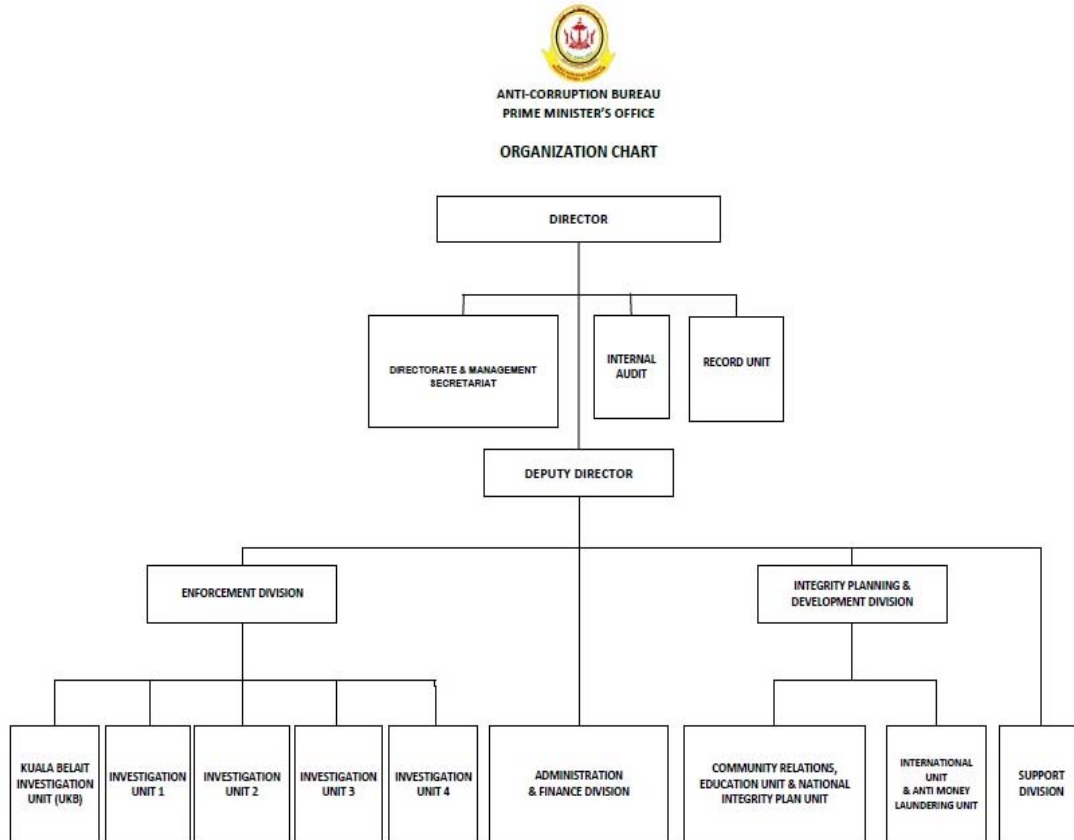
1) ส่วนงานการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement Division) ซึ่งประกอบด้วย หน่วยสืบสวนสอบสวนกลาง Kuala Belait (Kuala Belait Investigation Unit: UKB) หน่วยสืบสวนสอบสวน 1 (Investigation Unit 1) หน่วยสืบสวนสอบสวน 2 (Investigation Unit 2) หน่วยสืบสวนสอบสวน 3 (Investigation Unit 3) หน่วยสืบสวนสอบสวน 4 (Investigation Unit 4)

2) ส่วนงานบริหารฝ่ายการเงิน (Administration & Finance Division)

3) ส่วนงานพัฒนาด้านการป้องกันและพัฒนาคุณธรรม (Integrity Planning & Development Division) ซึ่งประกอบด้วย หน่วยชุมชนสัมพันธ์ หน่วยการศึกษา และหน่วยการพัฒนาคุณธรรมแห่งชาติ

(Community Relations, Education Unit & National Integrity Plan Unit) หน่วยป้องกันการฟอกเงินนานาชาติ (International Unit & Anti Money Laundering Unit)

4) ส่วนงานสนับสนุนอื่น ๆ (Support Division)

ภาพที่ 3 โครงสร้าง Anti-Corruption Bureau Prime minister's office

ที่มา: <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Organizational%20Structure.aspx>

อำนาจหน้าที่

ภายใต้ “กฎหมายป้องกันการทุจริต” (Prevention of Corruption Act) กำหนดให้ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) มีอำนาจหน้าที่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 33) ดังต่อไปนี้

1. รับและพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการกระทำความผิดภายใต้ “กฎหมายป้องกันการทุจริต” (Prevention of Corruption Act) หรือความผิดอื่นใดที่กำหนดไว้
2. สืบหาและสืบสวนสอบสวน
 - 1.1 ความผิดที่ต้องสงสัยภายใต้กฎหมาย
 - 1.2 ความพยายามที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดภายใต้กฎหมาย
 - 1.3 การสมคบที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดภายใต้กฎหมาย
3. ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริต และส่งเสริมให้สาธารณะเข้ามามีส่วนร่วม

การดำเนินงานขององค์กร

ในการดำเนินงานของ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) จะใช้ “กฎหมายป้องกันการทุจริต” (Prevention of Corruption Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มีผลใช้บังคับกับบุคคลผู้ให้ หรือผู้รับสินบน และบุคคลใดที่อยู่ระหว่าง ผู้ให้และผู้รับสินบน โดยภาระการพิสูจน์เป็นของผู้ถูกกล่าวหาที่จะต้องแสดงให้เห็นว่า มีความร้ายแรงมาโดยชอบ ด้วยกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 34)

ตลอดระยะเวลากว่า 35 ปี นับตั้งแต่ก่อตั้งเมื่อปี 2525 “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนความผิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตไปแล้ว ราว 2,469 คดี (Statistics, 2015) มีผู้ถูกดำเนินคดีในศาล จำนวน 329 ราย ในความผิดฐานทุจริต หลอกลวง ยักยอก หรือกระทำผิดหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลผลประโยชน์ของผู้อื่น ศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก และปรับผู้กระทำความผิด 207 ราย โดยดำเนินคดีกับอดีตรัฐมนตรี ข้าราชการ รวมทั้งบุคคลในภาคเอกชน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลบรูไนดารุสซาลามในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และความเข้มแข็งของ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) แม้ว่าปัจจุบัน เรื่องร้องเรียนและคดีที่ได้รับมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามก็ยังคงมุ่งมั่น ในนโยบายไม่อดทนอดกลั้นต่อการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 34-35)

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

“สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB) ให้ความสำคัญของการทำงาน ร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศในการปราบปรามการทุจริตข้ามชาติ และอาชญากรรม ที่เกี่ยวข้อง โดยที่ผ่านมา ได้ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในต่างประเทศ ในการสืบสวนสอบสวนการทุจริตข้ามพรมแดน ทั้งของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 37-38)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ในการป้องกันการทุจริตของประเทศบรูไนดารุสซาลาม จะเน้นในเรื่องการให้ความรู้ และส่งเสริม ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในองค์กรของรัฐบาล และบริษัทเอกชน รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้บังคับ ใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่การทูตที่ได้รับการแต่งตั้งให้ไปประจำการต่างประเทศ เพื่อให้ความรู้ และกระตุ้นให้ พวกเขาธำรงไว้ซึ่งความมีคุณธรรมและยึดมั่นค่านิยมหลักในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งกลุ่มเยาวชนจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยสำนักงานต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Bureau: ACB) เชื่อว่า การให้ความรู้แก่ประชาชนทุกวัย เป็นองค์ประกอบสำคัญของการป้องกันการทุจริต จึงได้นำองค์ความรู้เรื่อง “การป้องกันการทุจริต” ใส่ไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ การปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก เรียกว่า “สร้างพื้นฐานการเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรมในอนาคต” อาทิ บทเรียนของเด็ก ๆ

ใส่เนื้อหาตั้งแต่ระดับอนุบาล โดยเด็กเล็กจะเริ่มจากการรู้จักคำง่าย ๆ ก่อน ให้เด็กเรียนรู้ด้วยการสะกดเป็น เช่น “ชื่อสัตย์” “ดี” “โกง” “เลว” รู้ความหมายง่าย ๆ ตลอดจนแทรกด้วยการร้องเพลงประกอบจังหวะ ส่วนในชั้นเด็กโตขึ้นไป บทเรียนก็จะเข้มข้นขึ้นไปตามวัย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2559, น. 38) เช่น ตระหนักถึงภัยคุกคามของการทุจริตในสังคมสมัยใหม่ ในอนาคตข้างหน้าเยาวชนรุ่นใหม่ต้องได้รับความรู้ และเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อดำรงไว้ซึ่งค่านิยมที่ดีและควมมีคุณธรรม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 37)

2. สำนักงานต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Bureau: ACB) มองว่า การทุจริตเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน หน่วยงานต่อต้านการทุจริตทั้งหลายจำเป็นต้องก้าวล้ำไปหลาย ๆ ชั้น โดยเพิ่มมาตรฐานขององค์กรอย่างต่อเนื่องด้วยการยกระดับการสืบสวนสอบสวนขีดความสามารถ และสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ทันกับวิธีการทุจริตในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 37-38)

3. มีการนำแนวทางการดำเนินงานแบบองค์รวมและต่อเนื่องมาใช้ตามเจตนารมณ์อันแน่วแน่ของประเทศในการป้องกันการทุจริต แนวทางในภาพรวม คือ การระดมและร่วมมือกับทุกภาคส่วนของรัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งภาคประชาสังคม โดยมีแผนปฏิบัติการร่วมกัน และดำเนินการในส่วนของตนเอง เพื่อส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการต่อต้านการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2558, น. 38)

4. ประเทศบรูไนดารุสซาลามได้กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย ในวิสัยทัศน์บรูไน พ.ศ. 2578 (Wawasan 2035) ที่เกี่ยวกับด้านการพัฒนาระบบสถาบันเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบการบริหารทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน การพัฒนาคุณภาพการบริการประชาชน และป้องกันการทุจริต โดยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2553 สำนักงานต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Bureau: ACB) ได้ปรับโครงสร้างหน่วยงานภายในเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ และภารกิจตามแผนพัฒนา โดยมุ่งเป้าหมายเป็น “องค์การตรวจสอบข้อร้องเรียนและการทุจริต” (วิสัยทัศน์บรูไน พ.ศ. 2578 (3), 2559)

5. ประเทศบรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีหรือสุลต่านเป็นประมุข และเป็นผู้นำรัฐบาล จึงมีอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว สุลต่านจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าคณะในการบริหารประเทศ นอกจากนั้น ยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยสุลต่านจะมีอัครเสนาบดีเป็นผู้ช่วย ซึ่งพระองค์จะเป็นผู้แต่งตั้ง ลักษณะเด่นของความเป็นอธิปไตยของบรูไน คือ ความเป็นเอกภาพ และภราดรภาพของประชาราษฎร์ ประชาชนจะเคารพต่อสุลต่านผู้ทรงมีความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของอิสลามที่เคารพเชื่อฟังผู้นำ (Ululamri) ดังนั้น การปกครองของประเทศบรูไนดารุสซาลามเป็นการปกครองในรูปแบบรัฐเดี่ยว แต่เป็นรัฐเดี่ยวแบบรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน บรูไนดารุสซาลามไม่มีการกระจายอำนาจทางการเมืองไปยังหน่วยการปกครองในระดับล่าง การบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นการสั่งการตามสายบังคับบัญชา หรือเป็นลำดับชั้นจากสุลต่าน สมเด็จพระราชาธิบดี ลงมาที่กระทรวง (Ministry) หรือหน่วยงานของรัฐ (Department) ต่ไปยังเขตการปกครอง

(Daerah/District) ต่อไปยังตำบล (Mukim/Ward/Sub-district) และหมู่บ้าน (Kampung/Village) ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองระดับล่างสุด และเมื่อหมู่บ้านต้องการดำเนินการใดก็จะเสนอเรื่องไปยังตำบล ซึ่งจะส่งต่อไปยังเขตปกครอง (ข้อมูลการเมืองการปกครองประเทศบรูไน, 2558) จึงทำให้การบริหารประเทศมีความเป็นเอกภาพ และสามารถควบคุมการบริหารจัดการเป็นไปด้วยความคล่องตัว

6. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ได้มีการแก้ไขกฎหมายคอร์รัปชัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการแก้ไขกฎหมายนี้มาจากความกังวลของสุลต่านในระหว่างการตรวจเยี่ยมสำนักงานใหญ่ตำรวจแห่งชาติของบรูไนดารุสซาลาม ในแง่ของการทุจริตที่มาจากความฉ้อฉลทางอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล และการประพฤติตัวไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งความผิดที่ระบุไว้ในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ ความผิดจากการใช้เงินภาษีเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว การให้สิทธิเกินควร การใช้ข้อมูลผิดประเภทในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รัฐคนใดที่พยายามจะแทรกแซงหรือมีอิทธิพลในการแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การระงับ การถอดถอน หรือการเลิกจ้างใด ๆ ของรัฐ ถือว่ามีความผิดและสามารถถูกดำเนินคดีภายใต้กฎหมายนี้ได้ ซึ่งมีการกำหนดอัตราโทษไว้ที่การจำคุก 7 ปี และมีอัตราปรับเป็นเงิน 30,000 ดอลลาร์สหรัฐ (1 ดอลลาร์สหรัฐ = 32.3128 บาท ข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม 2561 ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย) (บรูไนออกกฎหมายคอร์รัปชันฉบับใหม่ แก้ปัญหาความฉ้อฉลของหน่วยงานราชการ, 2558)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ประเทศบรูไนดารุสซาลามถือเป็นประเทศที่มีการจัดการปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยรองจากประเทศสิงคโปร์ซึ่งอยู่ในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ถึงแม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศบรูไนดารุสซาลามที่ได้ดำเนินการมาแล้ว 35 ปีนั้น และเพิ่งได้รับการจัดลำดับคอร์รัปชันโลก เมื่อปี 2553-2559 เพียง 7 ปี ซึ่งค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (CPI) ของประเทศบรูไนดารุสซาลาม จะพบว่า อยู่ในลำดับไม่เกิน 50 ของโลก ซึ่งในปี 2559 ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (CPI) เท่ากับ 58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 อยู่ในลำดับ 41 จาก 176 ประเทศ จึงเป็นประเทศที่น่าสนใจว่าเหตุใดการบริหารจัดการปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันดังกล่าว จึงทำให้ประเทศบรูไนดารุสซาลามประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง อันเนื่องมาจากการวางรากฐานการศึกษา และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนของประเทศเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไว้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ได้สอดแทรกหลักการทางศาสนาอิสลาม ซึ่งสอนให้มุสลิมทุกคนจะต้องเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตไว้ในหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับแรกเริ่มจนถึงระดับมหาวิทยาลัย จึงทำให้เด็กและเยาวชนของประเทศบรูไนดารุสซาลามได้ซึมซับและเข้าใจถึงผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันเป็นอย่างดี และเลือกที่จะดำรงตนตั้งอยู่บนความสุจริตหรือโตขึ้นเป็นคนดีนั่นเอง

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ในเรื่องระบบการศึกษาของประเทศไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องหลักสูตร การศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตมากเท่าที่ควร จะมีเพียงแต่หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ในการรณรงค์ หรือประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ เป็นการเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจ และยังไม่ถึงทุกระดับการศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้นำประเทศ หรือภาครัฐ จะมึนโยบายอย่างไรในการวางรากฐานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไว้อย่างเป็นระบบเหมือน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนไทยถือว่ามีโอกาส และมีความเป็น อิสระที่จะแสดงออกในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมในกลุ่มนิสิตนักศึกษา หรือการรณรงค์เชิญชวนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก หรือสร้างความตระหนักรู้ถึงโทษภัย และผลกระทบของปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันให้แก่สังคม

จัดทำโดย

นายโชคสุข กรกิตติชัย

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

โทร 0 2244 2060 โทรสาร 0 2244 2058

Email : sapagroup01@gmail.com

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- การเมืองการปกครอง. (19 กันยายน 2560). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.apecthai.org>
- ข้อมูลการเมืองการปกครองประเทศบรูไน. (7 พฤษภาคม 2558). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=2945&filename=aseanknowledge
- ข้อมูลทั่วไป. (19 กันยายน 2560). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.apecthai.org>
- ข้อมูลบรูไนดารุสซาลาม Negara Brunei Darussalam. (23 เมษายน 2558). สืบค้น 9 มกราคม 2561 จาก http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/content/file_1434343573.pdf
- บรูไนออกกฎหมายคอร์รัปชันฉบับใหม่ แก้ปัญหาความฉ้อฉลของหน่วยงานราชการ. (2 ตุลาคม 2558). สืบค้น 9 มกราคม 2560 จาก <http://aseanwatch.org>
- ประเทศบรูไนดารุสซาลาม. (ม.ป.ป.). สืบค้น 9 มกราคม 2561 จาก http://www.led.go.th/articles/pdf/country_report.pdf
- ประวัติและข้อมูลรัฐบาลบรูไนฯ โดยย่อ. (2 กุมภาพันธ์ 2559). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5261&filename=aseanknowledge
- พื้นฐานเรื่องชะกาด (การบริจาคภาคบังคับ). (ม.ป.ป.) สืบค้น 27 ธันวาคม 2560 จาก <https://islamicfinancethai.com>
- ระบบกฎหมายของประเทศบรูไน. (16 มกราคม 2017). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=6750&filename=aseanknowledge
- วิสัยทัศน์บรูไน พ.ศ.2578 (3). (23 มิถุนายน 2559). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5874&filename=aseanknowledge
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2558). **คู่มือหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในภูมิภาคอาเซียน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.
- _____. (2559). เมื่อเยาวชนไทยและบรูไนคุยเรื่องคอร์รัปชัน. **สุจริตสาร**, 16(58), 37-39.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). **รัฐสภาอาเซียน (Asean Parliamentary)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาษาต่างประเทศ

- Background. (2015) Retrieved November 13, 2017 from <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Background.aspx>

Brunei Darussalam Population. (2017) Retrieved December 28, 2017 from http://countrymeters.info/en/Brunei_Darussalam)

Mission and Vision. (2015) Retrieved November 13, 2017 from <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Mission%20and%20Vision.aspx>

Organizational Structure. (2015) Retrieved November 13, 2017 from <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Organizational%20Structure.aspx>

Statistics. (2015) Retrieved November 13, 2017 from <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Statistics.aspx>

Transparency International. (2016). **Corruption perceptions index 2016.** Retrieved November 13, 2017 from https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

ภาพอ้างอิง

“สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB). สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.bmr.gov.bn/Theme/Home.aspx>

ตราสัญลักษณ์ของ “สำนักงานต่อต้านการทุจริต” (Anti-Corruption Bureau: ACB). สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.sea-pac.org>

โครงสร้าง Anti-Corruption Bureau Prime minister’s office. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.bmr.gov.bn/SitePages/Organizational%20Structure.aspx>